

Gotham Chopra & Deepak Chopra

WIJSHEID OP VIER POTEN

the house of books

Oorspronkelijke titel

Walking Wisdom

Uitgave

Hyperion, New York

Originally published in the United States and Canada by Hyperion as

Walking Wisdom. This translated edition published by Hyperion

Copyright © 2010 by Gotham Chopra with Deepak Chopra

Copyright voor het Nederlandse taalgebied © 2011 by The House of Books,

Vianen/Antwerpen

Vertaling

Monique de Vré

Omslagontwerp

Cunéra Joosten

Foto achterplat

Craig Sjodin

Foto bank

Getty Images / Nicolas Eveleigh

Foto hond

Imageselect

Foto stapel papier

Istockphoto / hatman

Opmaak binnenwerk

ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 443 3178 3

D/2011/8899/131

NUR 320

www.thehouseofbooks.com

All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inleiding

Geobsedeerd, een beter woord was er niet voor. Geobsedeerd waren we. Toen ik zeven was en mijn zus Mallika elf, was het enige waar we over konden praten, aan konden denken, dat we een hond wilden. Ik begrijp wel dat als je het over obsessies hebt, dit niet zo'n unieke was, dat de meeste kinderen fanatiek een hond of kat willen en dat de meeste gezinnen wel zo'n fase doormaken. Maar wanneer je zeven bent en ieder moment van de dag in beslag wordt genomen door deze behoefte, deze wanhopige, urgente wens, tja, dan lijkt het idee van een universele ervaring er niet meer zo toe te doen. Dit was niet iets van voorbijgaande aard. Het was leven of dood. En daar gedroegen we ons ook naar.

Mallika en ik zeurden onze ouders 's morgens, 's middags en 's avonds de kop gek. We mokten. We bedelden. We fleemden. We

beloofden dingen waarvan we wisten dat we ze nooit zouden doen. Ik bood aan mijn zakgeld op te geven in ruil voor een hondengedragstraining, terwijl Mallika zwoer dat ze de hond iedere dag in bad zou doen. Wij zouden de troep opruimen. Wij zouden hem uitlaten. Wij zouden overal voor zorgen.

‘Wij zullen voor de hond zorgen, mam. Echt waar.’ Dat zei ik.

‘Je zult niets hoeven doen. Je zult haast niet eens merken dat de hond er is.’ Dat was Mallika.

Mijn moeder, die altijd openstaat voor onderhandelingen, nam de gelegenheid te baat om te marchanderen over karweitjes waarover ze al een tijdlang met ons in de clinch lag. Mijn vader liet zich daarentegen niet vermurwen. Hij was een hardwerkende arts die op vele terreinen werkzaam was en hij wilde ons gezin beslist niet uitbreiden met nog een levend wezen, en al helemaal niet een op vier poten. Papa was toch al niet zo’n hondenliefhebber: hij bekeek de sint-bernard van onze burens – een maf, ongecoördineerd, slobberig en constant kwijlend beest – met onverholen afkeer. Vandaar dat hij alle honden zo’n beetje als maf, ongecoördineerd, slobberig, constant kwijlend... en onintelligent beschouwde.

Dit had einde oefening kunnen zijn, maar zoals dat altijd in ons gezin ging, deed als mijn moeder eenmaal het groene licht voor iets had gegeven, de mening van mijn vader er niet meer zo toe.

Mallika en ik verheugden ons op de aanstaande uitbreiding van ons gezin.

De familie Chopra nam een hond.

Nicholas was een tornado van energie en anarchie, een samojeed-pup, bestaand uit een pluizige witte vachtbol. We konden nauwelijks zien wat voor en wat achter was. Nicholas was grappig en speels en bereid te behagen, maar zoals de meeste puppy's was hij slecht toegerust om ook maar iets echt goed te doen. Wat kon het ons schelen als hij plaste op plaatsen waar dat niet mocht? Wat kon het ons schelen als hij op een tafelpoot, bezemsteel of bankkussen kauwde? Die daden maakten hem in onze ogen alleen maar schattiger. Wat hij ook deed, wat voor streken hij ook uithaalde, Mallika en ik waren gelukkig. Belachelijk gelukkig.

Dat lag ook voor de hand.

Onze droom was uitgekomen: we hadden een jong hondje.

Nicholas hield zich vrijwel de hele dag bezig met door het huis scheuren, schijngevechten met speelgoedbeesten houden en op een van de kleine botten knagen die we bijna dagelijks in de plaatselijke dierenwinkel kochten. Snel en geslepen rende hij van de ene kant van het huis naar de andere. Wanneer we hem dan eindelijk opgespoord hadden, was hij druk bezig een kussen of meubelstuk te slopen. Schoenen vond hij ook heel leuk, evenals de speelgoedbeesten in onze slaapkamers.

Wanneer hij in bad ging – in het begin nog heel vaak, omdat we toen nog zo naïef waren te denken dat we hem schoon konden houden – was dat een waar schuimfestijn dat vaak uitliep op de ontsnapping van Nicholas. We volgden dan het gladde zeepsopspoor door het hele huis, van de met boeken gevulde werkkamer naar de met kunst gevulde huiskamer en dan meestal naar een van

onze slaapkamers, waar we onze pup aantroffen, kauwend op een kussen of een van de vele paren plastic schoenen van Mallika stukbijtend.

‘Ach.’ Ze haalde haar schouders op en wurmde de gehavende resten los, waarna ze Nicholas tegen zich aantrok om hem te knuffelen. ‘Geeft niks hoor.’

Dat het niks gaf was heel wat als je bedenkt dat mijn zus, die bijna de tienerleeftijd had bereikt, heel dol was op haar schoenen.

‘Nicholas is ons kind,’ verzekerde ze me. ‘Er is niets zo lief als hij.’

Daar kwam het wel zo’n beetje op neer. Voor ons allebei.

Mijn vader probeerde ondertussen wat regels op te stellen. Hij stond erop dat we Nicholas in de kelder van het huis hielden, waar we een uitgebreid speelterrein annex hondenhok voor hem creëerden met eten en water, speelgoed en dekens en, nu we wisten dat hij die zo leuk vond, een paar oude schoenen. Maar tijdens de eerste nacht dat hij bij ons was jammerde en huilde Nicholas. Zijn gekerm weerklonk door het hele huis. Geen van ons deed een oog dicht. Die eerste avond in de kelder werd ook meteen zijn laatste.

In de loop van de volgende maanden groeide Nicholas van een kleine witte vachtbol snel uit tot een flinke, mooie hond. Maar ondanks een paar halfslachtige pogingen om hem af te richten raakte hij nooit echt zijn puppyinstelling kwijt. Nicholas was een maffe, ongecoördineerde, slobberige en constant kwijlende energietornado. Voor mijn vader was hij de verwezenlijking van zijn ergste angsten. Maar voor ons was hij liefde.

Nicholas ging bij het gezin horen. Onze twee nichtjes en neefje, die slechts een kwartier bij ons huis in een buitenwijk van Boston vandaan woonden en die we meer als zusjes en broertje beschouwden dan wat ‘volle nichten en neef’ wordt genoemd, kwamen bijna dagelijks bij ons, zodat we allemaal konden met Nicholas konden stoeien en spelen. Nog meer anarchie.

Mijn vader hield echter voet bij stuk. Nicholas werd tijdens het eten in een aparte kamer gehouden en kreeg, tenzij papa niet oplette (in welk geval Mallika en ik ‘onze knul’ een mensenportie eten toestopten), alleen hondenvoer. En hoewel het Nicholas was gelukt uit de kelder te ontsnappen, die Mallika en ik nu zo ongeveer als een kerker beschouwden, mocht hij zich alleen nog maar met een vuil stuk wasgoed aan het voeteneind van mijn bed of dat van mijn zuster nestelen. Doktersvoorschrift.

Ondanks zijn protesten en duidelijke afkeuring ontdekte papa in Nicholas spoedig een nieuw pluspunt. Zo jong als we waren, had zowel Mallika als ik geleerd ons te verzetten tegen de experimenten van onze vader. Zo lang ik me kan heugen probeerde hij routines of rituelen waarover hij pas had gelezen op ons uit: van hypnose tot voeding, van urenlang stilte betrachten (volgens hem om onze creativiteit te vergroten), tot het ‘met het universum communiceren’ via een ouijabord om ons naar een hoger bewustzijnsniveau te tillen, wat dat ook mocht betekenen. Mallika en ik waren eraan gewend papa’s proefkonijnen te zijn en we reageerden daarop met een mengeling van irritatie en ondernemingszin. Mallika, die altijd al goed met getallen was, knutselde een rekenliniaal in

elkaar die, afhankelijk van de intensiteit van het experiment, van papa vergde dat hij ons zakgeld verhoogde. Ze was ook zo aardig mijn rekening bij te houden en me daar rente over te berekenen, een samenhang die ik redelijk vond.

Nicholas was daarentegen altijd te porren voor een nieuw spelletje, vooral als hij na afloop beloond werd met een bot of hondensnack. Hij had opmerkelijk veel aanleg voor het aanleren van iets nieuws: van stil blijven staan tot een bal ophalen tot andere vormen van geavanceerde Deepak Chopra-proefnemingen, om ze even snel weer los te laten zodra hij zijn beloning in ontvangst had genomen. Dit was voor mijn vader uiterst frustrerend, want hij was een bewonderaar van wetenschapper Rupert Sheldrake, die veel vooruitstrevende theorieën over bewustzijn lanceerde die grotendeels gebaseerd waren op zijn bestudering van diergedrag. Het gedrag van Nicholas leek echter in tegenspraak met de gezamenlijke hypothese van Sheldrake en papa dat de evolutie van intelligentie en bewustzijn niet afhankelijk zou moeten zijn van een bot of hondensnack.

‘Darwin had vermoedelijk betere proefdieren om mee te werken,’ zei papa gefrustreerd.

Ik had geen idee waar hij het over had, maar Mallika ging er helemaal in mee. ‘We zouden een andere hond kunnen nemen,’ bood ze aan. ‘Een getrainde hond. Je weet wel. Dan zou je een variabele kunnen vaststellen.’

‘Nee, dank je,’ antwoordde papa. De gekke wetenschapper in hem was vastbesloten. ‘Ik werk wel met het materiaal dat ik heb.’

Het was een van mijn vaders hardnekkige voornemens om ons via Nicholas ons instinctieve vertrouwen in elkaar te doen inzien en waarderen. Dit voornemen zou gestalte krijgen, aldus papa, doordat wij de riem van Nicholas losmaakten en erop vertrouwden dat hij bij ons zou blijven en niet weg zou rennen. Mallika en ik wisten dat er andere honden waren die dit gepresteerd hadden, dat er vóór Nicholas miljoenen honden op getraind waren om bij hun baasje te blijven zonder zoiets als een riem. Niks bijzonders. Maar toch waren we zenuwachtig.

Papa wilde de opmerkelijke kracht van vertrouwen bevestigd zien, ons bewijzen dat door Nicholas gewoon liefde en vertrouwen te geven, hij ons in ruil ook liefde en vertrouwen zou schenken. 'Vertrouwen is de basis van iedere liefdevolle, zich ontwikkelende relatie,' zo stelde hij. 'Pas als er sprake is van zo'n elementaire en sterke fundering, kun je je gaan bezighouden met belangrijkere zaken, zoals niet-plaatsgebonden communicatie.'

Het leek ons niet pluis. Maar wie waren wij dat we twijfelden aan een man die zo overtuigd was van zijn eigen inzichten? Wie waren wij om aan papa te twijfelen?

Dus op een herfstmiddag in New England, toen de bladeren onze straat in een schitterende gloed van vurig oranje en diepgeel zetten, was het tijd voor de opvoering.

Papa begon Nicholas toe te spreken zoals hij alle andere leden van ons gezin altijd toesprak. 'Zo meteen ga ik de riem van je halsband losmaken, oké?'

Nicholas staarde hem wezenloos aan. Zijn borstkas ging op en

neer. Zijn hart klopte in zijn keel. 'We vertrouwen je en houden van je en willen niet dat je je beperkt voelt in je bewegingsvrijheid,' vervolgde papa. 'En we weten dat je die liefde en dat vertrouwen zult beantwoorden door bij ons te blijven.'

Nicholas speelde het spelletje slim mee terwijl een behoedzame papa de riem langzaam losmaakte. 'We vertrouwen je,' herhaalde hij. 'We vertrouwen je allemaal.'

Nicholas stond met een grijns op zijn snuit en een sliert kwijl uit zijn bek een tel stil. Voor mijn vader scheen Nicholas een goddelijk, zij het ietwat maf toonbeeld van onschuld en gehoorzaamheid. Maar Mallika en ik wisten wel beter. Sneller dan je 'limbische resonantie' kon zeggen ging hij ervandoor en verdween hij uit het zicht.

Ik begon te huilen.

Mallika werd boos.

Papa leek totaal verward.

Ik herinner het me nog duidelijk als de eerste keer dat ik het woord 'roekeloos' hoorde, iets wat Mallika net had geleerd tijdens de eerste dagen in de brugklas en dat ze nu op papa losliet. Ook hij was van streek, meer omdat hij beseftte dat zijn jongste theorie uiterst rampzalig was ontspoord dan met het oog op de hond. De twee uren daarop speurden we het bos af en doorzochten we de tuinen van de burens en een park in de buurt, maar Nicholas was en bleef weg. We waren er kapot van – zowel omdat we ons geliefde huisdier kwijt waren, als omdat het ons steeds duidelijker werd dat we het nieuws aan onze moeder zouden moeten vertellen.

Er is maar één ding in het leven, zo zou ik jaren later leren, dat het instinct om je kind tegen alle pijn te beschermen kan evenaren, en dat is het instinct om je moeder te beschermen. Dat tijdstip kwam steeds dichterbij.

Verbolgen zwijgend liepen Mallika en ik naar huis. We waren ervan overtuigd dat Nicholas voorgoed verdwenen was en we namen ons heilig voor ook zo lang boos op onze vader te blijven. Maar toen we de oprit naar ons huis op liepen, wat we langzaam deden zodat papa met elke zware stap zou begrijpen hoe bedroefd we waren, zagen we mijn moeder met Nicholas naast haar. Ze lachte. Wij lachten. De opluchting sloeg door ons heen.

‘Meneer Casparian zag Nicholas in het stuwmeer zwemmen. Gelukkig herkende hij hem,’ informeerde mama ons terwijl papa een raar gezicht trok. ‘We boffen dat we zulke goede burens hebben.’

Ze aaide Nicholas vol genegenheid. Op zijn witte vacht zat hier en daar opgedroogd bloed, een teken dat hij een speelse schermutseling met een andere hond had gehad. Mallika en ik renden op Nicholas af en overstelpten hem met tekenen van onze genegenheid.

‘Dat mag je nooit meer doen!’ zei ik bestraffend tegen Nicholas, terwijl ik mijn handen diep in zijn vacht begroef en mijn neus tegen zijn natte neus legde om duidelijk te maken dat ik het meende.

‘Hij kan er niks aan doen,’ bracht Mallika me in herinnering, papa een boze blik toewerpend. Ze overdekte de kop van Nicholas met kussen en wreef over zijn buik.

‘Heeft meneer Casparian hem naar huis gebracht?’ informeerde papa.

Mama schudde haar hoofd. 'Dat probeerde hij wel, maar dat lukte niet. Nicholas is zelf naar huis gegaan.'

Onwillekeurig verscheen er een triomfantelijke glimlach op zijn gezicht. Toen mijn vader jaren later herinneringen aan dit voorval ophaalde, zei hij tegen ons dat Nicholas ons die dag allemaal gelijk had gegeven: hij had zowel ons gezag getart als gehoorzaamheid getoond. Hij eiste vrijheid, maar hij wist dat wij zijn familie waren en was doelgericht en loyaal bij ons teruggekeerd. En wat nog belangrijker was: hij had ons een geweldig geschenk gegeven: door het gezin zoveel narigheid te bezorgen, had hij ons uiteindelijk dichter bij elkaar gebracht. Nicholas had ons volgens papa heel wat geleerd. Niet alleen over zichzelf en zijn pure onschuld omdat hij gewoon wás, maar ook over elkaar en onszelf.

'Weet je,' bevestigde papa tijdens het avondeten, een paar dagen later, toen de kou tussen ons uit de lucht begon te raken, 'misschien heeft deze hond ons wel veel meer te leren dan wij hem.'

Nicholas staarde papa met een grote, dwaze grijns aan. Hij had zich langzaam het recht verworven tijdens het avondeten bij onze tafel te mogen blijven en het stond Mallika en mij vrij hem grote porties eten te geven zonder bang te hoeven zijn voor een reprimande van papa. Het was immers papa die had ontdekt dat Nicholas een voorliefde voor varkenskarbonaadjes had.

Zolang ik me kan heugen heeft iedere dag van mijn leven wel iemand ergens aan me gevraagd hoe het is om Deepak Chopra als vader te hebben. Ze willen weten of ik een meester ben in het toe-

passen van de Zeven Spirituele Wetten van Succes. En hoe het staat met de Balans in mijn Leven, en of ik de hele dag mediteer, uitsluitend geweldloos communiceer, mijn *dosha*-quotiënt weet en een volmaakte yogi ben – kortom, of ik het volmaakte spirituele leven leid.

Het antwoord luidt natuurlijk: bijna.

Maar in feite is het: NEE.

Ik mag mezelf graag als vrij normaal beschouwen, iemand wiens stemming maar al te vaak afhangt van de score die de Red Sox de vorige avond behaald hebben, die zich druk maakt over de vraag of zijn kind naar een privéschool of een openbare school moet, en die fantasieën heeft over een carrièreomslag en ervan droomt ooit een topkok te worden. Maar ik moet wel toegeven dat ik geen rustige jeugd heb gehad. Of het nu ging om de Bijbel of om de biologie van de mensenziel, om de *Bhagavad Gita* of om *De grote Gatsby*, mijn vader geloofde altijd dat hij mijn zus en mij moest blootstellen aan de diepste reservoirs van kennis die hij kon vinden. Daarbij hebben we dan ook de nodige interessante mensen ontmoet, onder wie zieners, psychoten en heel wat beroemdheden die tijdens of na hun kwartiertje roem spiritueel bezeten raakten van onze vader, Deepak Chopra. Er kruisten ook enkele profeten ons pad, van wie sommigen profeteerden, en anderen... profiteerden. Een groot aantal van hen had waardevolle lessen te bieden, en anderen... niet zo veel.

Maar toch... Toen me onlangs weer eens werd gevraagd hoe het was om Deepak als vader te hebben, zat ik ineens het verhaal over

Nicholas te vertellen en wat we daarvan zoal geleerd hadden, vooral mijn vader. En nog korter geleden gingen ik, mijn vader en mijn zoontje van twee, Krishu, met onze huidige hond Cleo wandelen in de buurt waarin ik woon, en toen moest ik ineens weer aan die tijd met Nicholas denken. Onder het wandelen zag Krishu iets in de verte en wees ernaar. Instinctief keken mijn vader en ik naar het punt waarnaar Krishu wees, terwijl Cleo naar zijn vinger-tje staarde.

Toen hij dat zag, begon papa zachtjes te lachen.

Ik vroeg hem wat er zo grappig was.

‘Het is een voorbeeld van het verschil tussen mensen en honden,’ zei hij. ‘Honden zijn in het nu. Ze maken zich niet druk om morgen en zwelgen niet in gisteren. Ze zijn volledig met hun bewustzijn bij het moment en schenken hun aandacht aan één ding.’

Papa wees voor zich, Krishu nadoend. ‘Maar mensen zijn altijd op zoek naar de zin en betekenis van de dingen en staren verlangend naar de horizon om de diepere verklaring van het bestaan te vinden.’

Papa bukte zich en aaide Cleo’s zachte kop. Hij keerde zich naar Krishu. ‘Wanneer jij groter wordt, gaan we allemaal van elkaar leren. Ook Cleo.’

‘*Dada!*’ zei Krishu lachend, papa’s tederheid bevestigend.

Wanneer ik tegenwoordig naar de vele invloeden in mijn leven kijk, komen de gebruikelijke personen bovendien: leraren en mentoren, vrienden en vriendinnen, broers en zussen, belangrijke

anderen, zakenpartners en zelfs tegenstanders en rivalen die het is gelukt belangrijke lessen voor me achter te laten. Maar uit dit geheel kristalliseren zich drie figuren. Een daarvan is, en dat zal je niet verbazen, mijn vader. De anderen, en dat zal je meer verbazen, zijn mijn honden.

Mijn vader heeft me geleerd wat wijsheid, nieuwsgierigheid en onbevengheid zijn, en hoe rijk het je maakt wanneer je over een onlesbare dorst naar kennis beschikt. Mijn honden, Nicholas en Cleo, hebben me geleerd wat eenvoud, onschuld, toewijding en ware geestelijke vrijheid zijn. Er zijn nog meer kwaliteiten die ze me geleerd hebben: trouw, vertrouwen, vergevingsgezindheid en speelsheid. Hoe meer ik anderen ernaar vroeg, hoe meer ik erachter kwam dat ook zij belangrijke, ik durf zelfs te zeggen spirituele, lessen van hun hondenvrienden hadden geleerd.

Kortgeleden heb ik mij, zoals tallozen voor mij hebben gedaan, begeven op een nieuw en kritiek pad in het leven: dat van het ouderschap. Ik zal mij niet bezondigen aan al die gemeenplaatsen over hoe mijn leven veranderde op de dag waarop ik mijn zoon geboren zag worden. Mijn kind uit de moederschoot zien komen stond eigenlijk niet zo hoog op mijn prioriteitenlijst. Ik had het prima gevonden om voor de verloskamer te staan wachten en het vreugdevolle nieuws te krijgen aangereikt met een klopje op de rug en een sigaar. Maar ik maakte de juiste keuze en bleef bij mijn vrouw Candice en hield haar hand vast en zei dingen die naar ik hoopte troostend en bemoedigend waren. Toch deed die gebeurtenis die men doorgaans een wonder noemt, mij niet zo veel als ik

had verwacht. (Dat ik in 2004 de Red Sox in de zevende game de Yankees zag verslaan nadat ze met 3-0 hadden achtergestaan, of dat ik de New England Patriots in de wedstrijd tegen de St. Louis Rams de Super Bowl zag winnen tijdens Super Bowl XXXVI, dát waren nog eens wonderen.)

Misschien ben ik niet zo'n snelle leerling, maar pas een paar maanden later, toen ik mijn zoon langzaam van een kleffe buitenaardse levensvorm zag veranderen in een baby, gedreven door overlevingsinstincten en daarna in een echt mensenkind met bewustzijn, kwam het binnen: ik zal moeten gaan nadenken over de waarden die ik mijn kind wil meegeven.

Voor mij was het letterlijk een ontwaken, een opflakkering in mijn eigen bewustzijn. Daar zat ik nu; mijn hele leven was ik aan zoveel blootgesteld geweest, met een vader als de mijne – het werd hoog tijd dat ik die bron aanboorde. Ondertussen dacht ik ook meer na over mijn omgang met Cleo. Vanaf het moment dat Candice en ik haar opnamen – als eenzaam asielbastaardje met 'voedingsproblemen' –, is Cleo een bron van levenslessen geweest, gegeven op een manier die alleen door haar familie ontcijferd of gewaardeerd zou kunnen worden. Althans, zo zagen wij dat.

Met dit alles in het achterhoofd besloot ik dat het tijd werd voor een uitwisseling van ideeën. Op een zondag bracht ik mijn vader en mijn hond bijeen, zette koffie en opende zakken met lekkers (*Greenies* voor Cleo en brownies voor papa en mij). Mijn doel: kijken of de levensfilosofie van mijn vader en van mijn hond met elkaar overeenstemden. We praatten over Nicholas en Cleo, een

paar van de meer gedenkwaardige gebeurtenissen in hun leven, en de eigenschappen die we in hen waarnamen en het meest in hen bewonderden. Het gevolg van dat gesprek is dit boek.

Terwijl we lachten om onze herinneringen, herinnerde mijn vader mij eraan dat veel van de kwaliteiten die we opsomden niet alleen bij honden voornamelijk instinctmatig waren, maar over het algemeen ook bij mensen aanwezig waren.

‘Maar als we er al iets mee doen,’ zei mijn vader terwijl we het idee verder verkenden, ‘dan is het vaak barrières opwerpen om die instincten te neutraliseren.’ Als we deze eigenschappen in onze honden herkennen en voeden, cultiveren we ze ook in ons eigen leven, wat ons uiteindelijk helpt elke dag van ons bestaan meer voldoening te ervaren.

Er zit een genetische component aan,’ vervolgde mijn vader, niet in staat de verleiding te weerstaan om een van zijn stokpaardjes op het gebied van wetenschap en evolutie te berijden. ‘Google erop,’ was tegenwoordig een van zijn andere veelgebruikte uitdrukkingen. ‘Tienduizenden jaren geleden beconcurrerden wolven en mensen elkaar om het voedsel. Maar in de loop van de tijd is die relatie sterk veranderd. De voormalige vijanden werden vrienden toen de twee soorten in elkaar verwante geesten gingen zien. Wolven, die de genetische voorlopers van de honden zijn, leven in gezinsverband, net als wij, met twee ouders en een klein aantal jongen.’

Dat blijkt hij bij het juiste eind te hebben. De ontwikkeling tot de hond als beste vriend begon ruwweg zo’n twaalf- tot vijftiendu-

zend jaar geleden. We hebben het nu wat mens en wolf betreft over de tijd van de jagers-verzamelaars, lang voordat de mensen zich op vaste plekken vestigden en de eerste agrarische culturen opkwamen. Als onderdeel van ons 'beschavingsproces' begon de mens vlees boven het vuur te roosteren. De heerlijke geur trok bepaalde wolven naar deze vroege woonsteden. Toen de bewoners tot de ontdekking kwamen dat sommige van deze wolven niet zo bedreigend waren en misschien zelfs nuttig konden zijn bij het verrichten van bepaalde taken, offerden ze vrijwillig een deel van het vlees op om de wolven te vriend te houden. In de loop van de tijd ontwikkelde zich een ware onderlinge afhankelijkheid: troepen wolven en groepen nomaden gingen samen op jacht. De ruil zag er als volgt uit: de wolven, met hun superieure reukvermogen en snelheid, bleken bijzonder goed te zijn in het opsporen van mogelijke prooidieren. In ruil bereidden de mensen wanneer ze weer in het kamp waren, het vlees en voerden er de wolven mee. Een prettige bijkomstigheid was dat de wolven, die nu wisten dat hun kostje gekocht, of liever gezegd, hun vlees geroosterd was, geweldige bewakers bleken van de weldoeners met wie ze de handige overeenkomst hadden gesloten.

Zoals dat zo vaak gaat, veranderde dit gelegenheidshuwelijk mettertijd in een echt liefdeshuwelijk, zoals mijn grootouders dat noemen. Tussen die wolf uit de oertijd en de hond die aan je voeten zit, speelde zich de evolutie tot verdediger, waakhond en schapshond af. Om kort te gaan (we hebben het eigenlijk over een paar duizend jaar, maar een kniesoor die daarop let), de trouwe,

tamme hond met wie we onze onafscheidelijke emotionele band vormen, heeft veel van de eigenschappen en instincten van die oorspronkelijke wolf die zijn vlees graag geroosterd at, behouden. Ga het maar eens testen met een rosé T-bonesteak. Dan zie je wel wat ik bedoel.

Als je nu een beetje doordenkt, of in dit geval een beetje terugdenkt, kun je de raakpunten die wij met onze honden hebben herkennen. Mijn vader herinnerde zich nu een paar van de vele artikelen die hij gelezen had toen we Nicholas pas hadden en hij de ambitie had een instanthondenexpert te worden. ‘Honden kunnen ons begrijpen, ons gedrag interpreteren, en uitdokteren wat we willen. Ze kunnen de sociale tekens die wij mensen geven, duiden. Dat is vrij opmerkelijk als je bedenkt dat zelfs de chimpansee, het dier waaraan wij het nauwst verwant zijn en met wie wij zesennegentig procent van onze genen delen, een aantal van onze gebaren die de hond wel kan begrijpen, niet kan begrijpen.’

Opnieuw bevestigen het onderzoek naar en de ontwikkeling van de band tussen mens en hond dit. Tijdens hun gezamenlijke evolutie in de loop van vele duizenden jaren is het vermogen van de hond om met de mens te communiceren deel gaan uitmaken van zijn DNA.

‘Simpel gezegd,’ concludeerde mijn vader, ‘werden honden onze beste vrienden, niet door een willekeurig toeval, maar door de relatie die zich in de loop van de tijd ontwikkelde. Fysieke behoeften, emotionele behoeften, psychische behoeften – we vervulden ze allemaal voor de honden en zij vervulden ze voor ons.’ Mijn vader

keerde zich naar me toe. 'Komt op mij over als een tamelijk gezonde relatie.'

Het zit gewoon zo: honden maken ons fysiek gezonder doordat ze ons laten bewegen. Ze maken ons emotioneel gezonder doordat ze vragen om aanrakingen die niet alleen rust aan hun lichaam geven, maar ook in onze ziel. Het simpele aaien van een hond kan de bloeddruk verlagen. Echt waar, experimenteer maar eens. En voor veel mensen geldt dat het uitlaten van hun hond, zelfs in de stad, hen in ieder geval een beetje in aanraking brengt met de natuur. Praat maar eens met een expert, hoewel verschillende rassen voor verschillende doeleinden zijn ontwikkeld – zoals retrievers die vissers moesten helpen hun vangst binnen te halen, herdershonden die met vee werken en minipoedels die gefokt zijn om gezelschapdier te zijn en op schoot te zitten –, hebben alle honden het universele vermogen om met de mens te communiceren.

Maar is het mogelijk deze relatie naar een hoger plan te tillen?
Haar spiritueel te maken?

Het belangrijkste dat ik in de loop der jaren van mijn vader heb geleerd is dat je jezelf nooit te serieus moet nemen. Wij in onze cultuur hebben natuurlijk de neiging precies het tegenovergestelde te doen, snel en fanatiek ideeën en verwachtingen om mensen heen te weven en dan teleurgesteld te zijn wanneer ze niet aan die verwachtingen voldoen. Vaak gooien we vervolgens het voetstuk om waarop we hen net geplaatst hadden.

Wanneer je woont en werkt in Hollywood, waar het stikt van de

mooie jonge actrices die wachten op de grote doorbraak, is de uitdrukking 'Mannen zijn honden' maar al te waar. Als gelukkig getrouwde man en vader zie ik mezelf graag als anders dan deze groep en toch weet ik dat ik diep vanbinnen ook een hond ben. Niet alleen omdat ik op gezette tijden hormonaal bepaald lijk, maar ook omdat ik een instinctief dier ben dat rauwe emoties en oergedrag aan den dag kan leggen, evenals liefde, trouw, emotionele intelligentie en diepe introspectie. Ik denk over dingen na, bijvoorbeeld over de vraag hoe ik een beter leven kan leiden, hoe ik een zinvolle bijdrage aan de maatschappij kan leveren, hoe ik mijn zoon kan opvoeden en voor mijn ouders kan zorgen – en ik mag graag denken dat ik altijd bereid ben naar waardevolle raad te luisteren. Ik ben niet zo zelfingenomen dat ik denk dat ik het allemaal wel weet, wie mijn vader ook is, vooral wanneer deze me vertelt dat hij zelf nog heel wat te leren heeft.

'Ik probeer te leven zonder me druk te maken om wat anderen denken. Een spirituele kernwaarde is niet oordelen, en dat houdt niet alleen in dat je niet over anderen oordeelt, maar ook dat je je in je leven niet druk maakt om hoe anderen over jou oordelen.'

Ik was gerustgesteld. We zaten aan onze tweede pot koffie.

'Nog één ding,' voegde mijn vader eraan toe. 'Spiritualiteit is niet iets met een begin en een eind. Het is heel erg aanwezig in het leven, op ieder moment, in iedere ontmoeting en in iedere relatie. Ieder hoekje en gaatje van ons leven is gevuld met de voortgaande zelfervaring.'

Hij pakte een hondensnoepje en gaf het aan Krishu, die Cleo het

bevel gaf te gaan zitten en haar er toen mee beloonde. Mijn vader glimlachte. Wanneer hij met mijn zoon bezig is, heb ik soms het gevoel dat hij het eigenlijk doet zoals hij het met mij zou doen als hij het weer over moest doen.

‘Al onze interacties zouden gevuld moeten zijn met zin en betekenis.’ Hij knikte. ‘Spiritueler kan het toch niet.’